

NEDERLANDSE VERENIGING
VOOR OSTEOPATHIE

— Beroepsprofiel Osteopaat —

Inhoud

Inleiding	3
1. Kern van het beroep	3
2. Werkterrein	4
3. Kritische beroepssituatie	5
4. Vergelijking met andere, met de osteopathie vergelijkbare beroepen	5
5. Positie osteopaat binnen de gezondheidszorg, in relatie tot andere beroepsbeoefenaren	6
6. Maatschappelijke relevantie van de osteopathie	7
7. Wetgeving en regelgeving die op osteopathie van toepassing is	8
8. Tuchtrect binnen en buiten de beroepsgroep van osteopaten	10
9. Ontwikkelingen in het beroepenveld en de beroepspraktijk die van belang zijn	10
10. Samenwerking tussen de osteopaat en de patiënt	11
11. Competentieprofiel osteopaat	12

Inleiding

Voor u ligt het beroepsprofiel osteopaat. Samen met de domeinomschrijving¹ osteopathie beschrijft deze het vak osteopathie en de uitoefening daarvan. De domeinomschrijving beschrijft de inhoud van het vakgebied osteopathie. Het beroepsprofiel is daarop gebaseerd en beschrijft de eisen die aan de beroepsbeoefenaar in de osteopathie gesteld moeten worden.

Beide documenten komen voort uit het beroepscompetentieprofiel osteopathie. Doel van het herschrijven is een helderder en leesbaarder geheel te maken. Daarnaast biedt het inhoud en duidelijke handvatten voor een opleidingsprofiel ten behoeve van de opleiding osteopathie.

Het beroepsprofiel is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de Nederlandse Vereniging voor Osteopathie (NVO) en het Nederlands Register voor Osteopathie (NRO) in overleg met de opleidingen osteopathie (CS, IAO, FICO). Daarnaast is bureau Vercoouteren als externe professional op het gebied van onderwijs en organisatie geconsulteerd.

1. Kern van het beroep

Osteopaten beschikken over competenties die hen in staat stellen om een osteopathische diagnose te stellen en om hun patiënten te begeleiden en te behandelen voor een betere gezondheid en kwaliteit van leven. Deze beroepsomschrijving sluit aan op de domeinomschrijving osteopathie.

De benadering van de osteopaat is gebaseerd op drie basisprincipes:

- ▶ het menselijk lichaam is een dynamische biologische eenheid;
- ▶ er is een wisselwerking tussen structuur (anatomie) en functie (fysiologie);
- ▶ de mens heeft bij het streven naar gezondheid een zelfherstellend vermogen.

Essentieel voor de osteopaat is de manuele benadering in diagnostiek en therapie. Gebieden met een disfunctie² worden opgespoord. De gevonden parameters kunnen in het licht van de basisprincipes leiden tot de osteopathische diagnose. De osteopaat legt verbanden tussen de verschillende systemen die de mens tot een functionele eenheid maken en die het functioneren op lokaal, regionaal en systemisch niveau kunnen verklaren. Deze systemen stemmen overeen met vijf verklaringsmodellen waarop de osteopaat zijn of haar diagnose en behandeling baseert.

De modellen beschrijven de effecten van posturele en biomechanische factoren op de mogelijkheden van de patiënt om te compenseren op stressoren en ziekte; de invloed van het neurologisch systeem op de fysieke, cognitieve en emotionele conditie; het belang van het respiratoire-circulatoire systeem in het onderhouden van een optimale cel- en weefselfunctie; de rol van psychosociale factoren in de preventie en het behandelen bij ziekte; en factoren die het bio-energetische proces voor zuurstof- en voedingsstoffenconsumptie beïnvloeden.

¹ Domeinomschrijving osteopathie, Nederlandse Vereniging voor Osteopathie, 2017

² Disfunctie is een veranderde of gestoorde functie van gerelateerde componenten van het lichaam. Hieronder vallen skeletale, artrogene en myofasciale structuren en hun gerelateerde vasculaire, lymphatische en neurologische elementen. (A. Chilla)

Kennis, inzichten en vaardigheden uit de medische basisvakken zijn hierbij van groot belang.

De osteopaat faciliteert het zelfherstellend vermogen van het lichaam. Hierbij beperkt de osteopaat zich niet tot een deelgebied. Aangrijpingspunt kunnen alle bindweefselstructuren van het lichaam zijn. Gebieden met een disfunctie die een normaal neurogeen, vasculair en biomechanisch functioneren in de weg staan, kunnen worden behandeld. De osteopaat is ervan doordrongen dat elk menselijk lichaam bestaat uit dezelfde componenten met hun corresponderende functies, maar ook dat elk individu zijn/haar eigen aanpassingen ontwikkelt als antwoord op elke fysieke, chemische, emotionele en psychologische gebeurtenis die van invloed kan zijn op het ontstaan van klachten. Het klinisch redeneren wordt aldus bepaald door het verbinden van de drie basisprincipes met de verschillende systemen die bekeken worden op lokaal, regionaal en systemisch niveau. Het is het combineren van de verschillende systemen dat bepaalt wat de geschikte aanpak is voor een probleem.

De osteopaat werkt hierbij volgens de gangbare cyclus van anamnese, onderzoek, diagnose, behandeling en evaluatie. De osteopaat maakt in deze verschillende fasen van diagnostiek en behandeling gebruik van de meest recente inzichten uit de medische wetenschap. Door middel van het hierboven beschreven klinisch redeneren komt de osteopaat tot een osteopathische diagnose en vervolgens tot een behandelplan en de behandeling zelf. Daartoe zet de osteopaat manuele technieken in. De osteopaat oefent invloed uit op verschillende systemen en structuren die verantwoordelijk kunnen zijn voor de klacht van de patiënt.

De osteopaat bedient zich daarbij niet alleen van directe manuele interventies maar ook fasciatechnieken en adviezen behoren tot het arsenaal van de osteopaat. De adviezen kunnen betrekking hebben op preventieve maatregelen, aanpassing van levensstijl, voedingsstijl en gewoonten en het gebruik maken van andere gezondheidsdisciplines. Wanneer de osteopaat tijdens de diagnose of behandeling vaststelt dat de klachten van de patiënt de grenzen van de osteopathie overschrijden, zal de osteopaat de patiënt steeds verwijzen naar een beroepsbeoefenaar binnen de gezondheidszorg die voor de behandeling van deze klachten bevoegd is. De osteopaat doet dit in overleg met de patiënt. In alle overwegingen en handelingen zal de osteopaat wetgeving, maatschappelijke normen en ethische overwegingen laten meewegen. Ook zal de osteopaat zorgen voor een goede uitrusting van de praktijk en voor een goede administratieve organisatie, gewaarborgd door de Algemene verordening gegevensbescherming.

2. Werkterrein

Osteopaten zijn werkzaam in de eerstelijnsgezondheidszorg en werken voornamelijk extramuraal. Daarnaast zijn er osteopaten werkzaam in de sport, als docent in het osteopathie-onderwijs, als wetenschappelijk- of praktijkgericht onderzoeker of als beleidsmedewerker binnen de eigen beroepsorganisaties. Er zijn, voor zo ver op dit moment bekend, zeer weinig osteopaten werkzaam in ziekenhuizen, verpleeghuizen en revalidatiecentra.

De belangrijkste rol van de osteopathie in de eerstelijnszorg is het optimaliseren van gezondheid. Osteopathie maakt gebruik van de medische wetenschap maar plaatst deze in een andere context en beoordeelt de gevonden grootheden op lokaal, regionaal en systemisch niveau. Kortom, de mens wordt benaderd als eenheid.

3. Kritische beroepssituatie

Een voorbeeld van een klacht in de osteopathische praktijk is de gastro-oesofageale reflux. Deze klacht kan zowel binnen het domein van de geneeskunde als binnen het domein van de osteopathie vallen. Wanneer er sprake is van een structurele afwijking op lokaal niveau, zoals een ulcus of een carcinoom, is het niet aan de osteopaat om deze te behandelen. Belangrijk is een goede uitsluitingsdiagnostiek. Wanneer de patiënt direct bij de osteopaat komt met deze klachten wordt vaak alsnog de huisarts ingeschakeld.

Veelal blijkt er geen sprake van pathologie of duidelijke oorzaak. De osteopaat kan deze klachten dan vaak goed behandelen door middel van het verbeteren van de functie van de betrokken structuren en weefsels. Hierdoor is het mogelijk dat de patiënt niet langdurig symptoombestrijdende medicatie hoeft te gebruiken. Uit dit voorbeeld valt op te maken dat de osteopaat diverse rollen heeft en competenties moet bezitten om complexe vraagstukken op te lossen. Deze rollen en competenties worden verderop in dit document uitgebreid beschreven. De diverse beroepssituaties worden in het opleidingsprofiel nader uitgewerkt.

4. Vergelijking met andere, met de osteopathie vergelijkbare beroepen

Beroepen die gelijkenissen vertonen met osteopathie zijn: fysiotherapie, manuele therapie en chiropraxie. De gelijkenissen gaan vooral op bij het gebruik van manuele technieken en de grondslag voor hun handelen in de medische basisvakken en het biomechanische kennisdomein. In de verschillende beroepsprofielen kunnen we lezen:

Fysiotherapie zorgt voor behoud, herstel en ontwikkeling van het optimale bewegen. Fysiotherapeuten werken vooral lokaal en regionaal binnen het biomechanische model.

Manuele therapie is een verbijzondering binnen de fysiotherapie. In algemene zin gaat het om hulp aan mensen met klachten en vragen over de kwaliteit van hun bewegen.

Chiropraxie is een beroep in de complementaire beweegzorg dat zich bezighoudt met de diagnose, behandeling en preventie van stoornissen en de effecten hiervan op het functioneren van het zenuwstelsel en de algehele gezondheid.

Manueeltherapeuten en chiropractoren werken voornamelijk lokaal en regionaal binnen het biomechanische en neurologische model.

De osteopaat baseert zijn of haar handelen op de vijf modellen en werkt lokaal, regionaal en systemisch, dit in tegenstelling tot de eerdergenoemde beroepen.

Het navolgende voorbeeld kan de verschillende benaderingen wellicht illustreren. Bij een patiënt met een schouderklacht richt de fysiotherapeut zich voornamelijk op de schouder, de manuele therapeut en de chiropractor richten zich op de schouder (lokaal) en eventueel het bijbehorende wervelkolomniveau (regionaal). De osteopaat richt zich op het geheel van structuren (lokaal, regionaal en systemisch) die invloed kunnen hebben op de schouder. Daar waar een fysiotherapeut zich bij de aanpak van een schouderprobleem richt op de betrokken schouder, kan een osteopaat zich richten op een structuur die buiten de betrokken schouder ligt maar wel een relatie heeft met die schouder. Hierbij kan het aangrijpingspunt in onderzoek en behandeling iedere benaderbare (bindweefsel)structuur van het lichaam zijn. Hierdoor verschilt het klinisch redeneren wezenlijk van dat van een fysiotherapeut, manueeltherapeut en chiropractor. Door deze invalshoek kan de osteopathie een belangrijke toegevoegde waarde hebben in de gezondheidszorg.

Osteopaten houden zich niet bezig met revalidatie of trainingstherapie.

Regelmatige samenwerking is er met fysiotherapeuten, manueeltherapeuten, podotherapeuten en specialisten als kinderfysiotherapeuten en bekkenfysiotherapeuten. Dit gebeurt vooral wanneer therapeuten vaststellen dat functionele klachten hun domein overschrijden. De toenemende samenwerking met andere beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en het als gevolg daarvan opgenomen worden van osteopaten in de keten van de gezondheidszorg kan worden beschouwd als een bewijs van groeiende maatschappelijke relevantie.

Verschiede taken behoren niet tot het functiegebied van de osteopaat, zoals het plegen van aan artsen voorbehouden handelingen (wet-BIG) en het behandelen van levensbedreigende aandoeningen. De behandeling van reeds manifeste ernstige aandoeningen kan bestaan uit het op een osteopathische manier begeleiden en ondersteunen van de symptomen die de aandoening met zich meebrengt. Een en ander zal altijd plaatsvinden in overleg met de behandelend arts of specialist. Het beroep van osteopaat is niet opgenomen in het BIG-register.

5. Positie osteopaat binnen de gezondheidszorg, in relatie tot andere beroepsbeoefenaren

Osteopaten werken samen met andere beroepsbeoefenaren in de eerstelijnsgezondheidszorg, op wijkniveau bijvoorbeeld in een netwerk van collega's of met (gespecialiseerde) fysiotherapeuten en/of andere disciplines.

De osteopaat is direct toegankelijk voor patiënten maar kan ook op verwijzing van de huisarts of medisch specialist werken. De meeste artsen zijn op de hoogte van het bestaan van de osteopathie. De patiënt meldt zich direct of op aanbeveling. Als blijkt dat het gezondheidsprobleem niet past binnen het domein van de osteopathie, volgt verwijzing naar de huisarts en/of behandelend arts of specialist. De aanbeveling voor het bezoeken van een osteopaat kan overigens komen van de huisarts en/of specialist. Steeds vaker is er overleg tussen (huis)artsen en osteopaten over gezondheidsvraagstukken waarbij de osteopathie mogelijk een oplossing kan bieden. De osteopaat werkt altijd op het niveau van mobiliteit van weefsel. Als er sprake is van structurele veranderingen, kan osteopathie ondersteunend werken aan de reguliere gezondheidszorg. Hierbij kan gedacht worden aan situaties waarbij niet het probleem opgelost kan worden maar wel de kwaliteit van leven van de patiënt verbeterd. De communicatie met medische beroepsbeoefenaren als huisartsen, medisch specialisten en bedrijfsartsen verloopt via de gebruikelijke wegen.

Samenwerking met medisch specialisten als neurologen, maag-, lever- en darmartsen, revalidatieartsen, consultatiebureau-artsen en kinderartsen doet zich minder vaak voor dan samenwerking met huisartsen. Het gaat hierbij vooral om patiënten met recidiverende functionele aandoeningen.

6. Maatschappelijke relevantie van de osteopathie

Van 2010 tot 2012 gaven bijna 1 miljoen mensen aan dat zij in het voorafgaande jaar onder behandeling waren geweest van een alternatieve genezer, blijkt uit de Gezondheidsenquête van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dat is bijna 6 procent van de bevolking. Bijna een kwart van deze mensen (24 procent) had een acupuncturist bezocht, 22 procent een homeopaat; 17 procent bezocht een chiropractor of osteopaat. Bijna twee op de drie bezoekers van een alternatieve genezer (63 procent) had een langdurige aandoening, ruim de helft bezocht naast de genezer ook een specialist. Sinds bovenstaand onderzoek is het aantal osteopaten in Nederland met ongeveer 15 procent gegroeid naar 700. Het overgrote deel daarvan, ongeveer 95 procent, is aangesloten bij de beroepsvereniging NVO.

Door de directe toegankelijkheid in de eerstelijnsgezondheidszorg hebben osteopaten de verantwoordelijkheid om een diagnose te stellen waarbij ze onderscheiden wat wel en niet binnen de bekwaamheid en de bevoegdheid valt van de osteopaat, en waarbij ze indicaties en contra-indicaties vaststellen.

De verwachting is dat er een verschuiving in de zorgvraag zal optreden doordat mensen, ondanks ziekte of ouderdom, willen blijven participeren in maatschappelijk- en werkverband. De osteopaat zal moeten anticiperen op die veranderende zorgvraag. Osteopaten zijn op de hoogte van de meest actuele wetenschappelijke inzichten en zijn goed in staat om mensen te helpen bij het zoeken naar een antwoord op hun zorgvraag. De osteopaat functioneert complementair aan de reguliere zorg en neemt hiermee een belangrijke plaats in binnen de eerstelijnsgezondheidszorg.

7. Wetgeving en regelgeving die op osteopathie van toepassing is

De osteopaat heeft kennis van de wettelijke kaders en regelgeving van de overheid en van de beroepsgroep die van belang zijn voor de dagelijkse praktijk en de relatie patiënt-osteopaat.

Te denken valt aan de hieronder genoemde wetten en richtlijnen:

WET BIG. WET OP DE BEROEPEN INDIVIDUELE GEZONDHEIDSZORG	De wet regelt het handelen van beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg en de titelbescherming van de beroepen. Osteopaten zijn niet opgenomen in het BIG-register (www.bigregister.nl).
WGBO. WET OP DE GENEESKUNDIGE BEHANDELINGS-OVEREENKOMST	Hierin zijn de rechten en plichten beschreven tussen zorgverlener en patiënt of zijn/haar juridische vertegenwoordiger (www.rijksoverheid.nl).
WKKGZ. WET KWALITEIT, KLACHTEN EN GESCHILLEN ZORG	De wet regelt een betere en snelle aanpak van klachten. Onderdelen van de wet zijn onder meer: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Aangesloten zijn bij een door de overheid erkende Geschillen Commissie (GC). De NVO en het NRO hebben voorzien in zowel een verplichte klachten- en geschillenregeling als een VIM-platform voor alle leden. Het VIM-platform koppelt informatie terug aan de branche zodat collectief geleerd kan worden van gemelde incidenten. ▶ Veilig melden van incidenten (VIM) ▶ Recht van de patiënt/cliënt op goede informatie als er in de zorgverlening iets niet goed is gegaan. De patiënt/cliënt heeft recht op informatie over de kwaliteit van de zorg wanneer hij/zij daar om vraagt. ▶ Uitbreiding meldplicht zorgaanbieders. Voortaan moeten zorgaanbieders alle vormen van geweld in de zorgrelatie melden aan de Inspectie voor de Gezondheidszorg, net als ontslag van een zorgverlener wegens ernstig disfunctioneren. Bron: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kwaliteit-van-de-zorg/wetkwaliteit-klachten-en-geschillen-zorg
WET MEDISCH WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK EN GOOD CLINICAL PRACTICE	Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen, www.onderzoekenpraktijk.nl .

ALGEMENE VERORDENING GEGEVENSBESCHERMING	Beschreven in deze wet zijn de voorwaarden waar het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens aan moet voldoen. Het CBP (het College Bescherming Persoonsgegevens) houdt toezicht op naleving van deze wet. De grondslagen voor deze wet zijn terug te vinden in de richtlijn verslaglegging NVO/NRO (www.autoriteitpersoonsgegevens.nl).
MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING	Een meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals goed te reageren bij signalen van dit soort geweld. Sinds 1 juli 2013 zijn professionals verplicht de meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring (www.rijksoverheid.nl). De NVO heeft de meldcode voor osteopathie vastgesteld.
NEN 7510	De norm NEN 7510 is een door het Nederlands Normalisatie-instituut ontwikkelde norm voor informatiebeveiliging voor de zorgsector in Nederland (www.nen.nl).
NEN-EN 16686:2015	Osteopathische dienstverlening. Engelse titel: Osteopathic healthcare provision. NEN-EN 16686 specifies the requirements and recommendations regarding the healthcare provision, facilities and equipment, education, and ethical framework for the good practice of osteopathy (www.nen.nl).

Osteopaat is geen beschermde titel. De titelbescherming is niet bij wet geregeld. Osteopathie is een individuele gezondheidszorgdiscipline. In Nederland is osteopathie niet door de overheid gereguleerd. De osteopaat is niet BIG-geregistreerd. De regulering en het toezicht op kwaliteit zijn in handen van het Nederlands Register voor Osteopathie (NRO). Het NRO is door de beroepsvereniging (NVO) aangewezen als kwaliteitsregister voor de osteopathie in Nederland, maar heeft een onafhankelijke positie. Het beroep osteopaat wordt in Nederland uitgedragen door de Nederlandse Vereniging voor Osteopathie (NVO). Voor een aantal aandachtsgebieden implementeren de organisaties (vakinhoudelijke) richtlijnen. Ongeveer 90 procent van de in Nederland werkzame osteopaten valt onder het toezicht van het beroepsregister NRO. Het beroepsregister ziet toe op naleving van de regels zoals opgesteld door de beroepsgroep en kent onder meer een registratiecommissie, een accreditatiecommissie, klachtenfunctionarissen, een College van Toezicht en een College van Beroep. De regels zijn vastgelegd in diverse documenten, zoals het registratiereglement, het (her)registratiereglement en het accreditatiereglement. Geregistreerde osteopaten zijn verplicht zich bij te scholen. De accreditatiecommissie van het beroepsregister ziet toe op naleving.

Op de diensten die de in het NRO geregistreerde osteopaat levert zijn Algemene Voorwaarden Osteopathie van toepassing. Deze voorwaarden zijn tot stand gekomen in overleg met de Consumentenbond, de Patiëntenfederatie Nederland, het Nederlands Register voor Osteopathie en de Nederlandse Vereniging voor Osteopathie in het kader van de SER Coördinatiegroep Zelfreguleringsoverleg en zijn per 1 januari 2017 in werking getreden. Alle in het NRO geregistreerde osteopaten voldoen daarnaast aan de volgende normen:

- ▶ De osteopaat heeft een diploma van een NRO-erkende opleiding osteopathie
- ▶ De osteopaat voldoet aan de normen voor medische basiskennis
- ▶ De osteopaat werkt in een NRO-goedgekeurde praktijk
- ▶ De osteopaat praktiseert gemiddeld minstens tien uur per week als osteopaat
- ▶ De osteopaat werkt volgens de normen van de beroepsgroep. Deze normen komen onder meer tot uiting in de beroepscode, het beroepscompetentieprofiel en (vakinhoudelijke) richtlijnen
- ▶ De osteopaat neemt deel aan de Klachten- en Geschillenregeling Osteopathie
- ▶ De osteopaat valt onder toezicht van het College van Toezicht (tuchtrecht)
- ▶ De osteopaat doet actief aan deskundigheidsbevordering (160 uur per vijf jaar).

8. Tuchtrecht binnen en buiten de beroepsgroep van osteopaten

Osteopaten vallen onder de Klachten- en Geschillenregeling Osteopathie vallen osteopaten en niet onder het tuchtrecht. Voor tuchtzaken heeft het NRO het College voor toezicht ingesteld. De uitvoering van het tuchtrecht is in handen van het College van Toezicht (behandelt tuchtzaken) en het College van Beroep (behandelt een eventueel beroep bij tuchtzaken). Het register heeft een tuchtcommissie (CvT) ingesteld. Zaken die niet kunnen worden behandeld door de klachtencommissie, vanwege bijvoorbeeld de ernst van de klacht, worden verwezen naar de tuchtcommissie.

9. Ontwikkelingen in het beroepenveld en de beroepspraktijk die van belang zijn

De verwachting is dat er een verschuiving in de zorgvraag zal optreden. Gezondheid is essentieel, het maatschappelijk belang van de gezondheidszorg groot. Er staat veel druk op het zorgsysteem en de uitdagingen zijn aanzienlijk: de veranderende samenstelling van de bevolking; meer ouderen met een complexe/meervoudige zorgvraag; een stijgend aantal chronisch zieken; de behoefte bij de patiënt om zelf regie te voeren, en een steeds snellere ontwikkeling van nieuwe technologieën. De eerstelijnszorg, zoals de huisarts, de tandarts en de fysiotherapeut, kan de meeste gezondheidsproblemen oplossen. Dat is goedkoper dan ziekenhuiszorg. Daarom stimuleert de rijksoverheid dat de eerste lijn zoveel mogelijk mensen helpt.

Oplossingen voor deze maatschappelijke opgaven moeten worden gezocht in het stimuleren van langer leven in gezondheid. Het is van belang te investeren in stimulering van gezond leven, het voorkómen van achteruitgang en complicaties en het leren omgaan met beperkingen. Omdat osteopaten zich primair richten op gezondheid zijn zij als geen ander in staat om te voldoen aan de veranderende zorgvraag.

Osteopaten handelen volgens de richtlijnen van evidence-based practice, bestaande uit externe evidentie, het patiëntperspectief en de klinische expertise van de therapeut. De International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) dient als uitgangspunt voor het klinisch redeneren, handelen en het ontwikkelen van richtlijnen. Op Europees niveau zijn er enkele instituten die zich bezighouden met onderzoek binnen de osteopathie, zoals de National Council for Osteopathic Research (NCOR), het Centre for Osteopathic Medicine Collaboration (COME-Coll) en de Stichting Wetenschappelijk Osteopathisch Onderzoek (SWOO) in Nederland.

Bestaand bewijs wordt verzameld, beoordeeld, gerangschikt en gebruikt voor bijvoorbeeld richtlijnen waarmee de osteopaat in zijn of haar dagelijkse praktijk ondersteund wordt. De op deze manier verworven vakinhoudelijke kennis ligt ten grondslag aan het klinisch redeneren van de osteopaat en de toepassing hiervan in concrete klinische situaties.

10. Samenwerking tussen de osteopaat en de patiënt

Osteopaten werken met Algemene Voorwaarden die overeengekomen zijn met de Consumentenbond en de Patiëntenfederatie Nederland.

De osteopaat neemt voldoende tijd om met de patiënt de zorgvraag te bespreken en te komen tot een bevredigende oplossing. Dit maakt onderdeel uit van het onderzoek en draagt bij aan het komen tot een gedegen osteopathische diagnose en een dito behandelplan in samenspraak met de patiënt en wordt vastgelegd. Een belangrijke schakel tussen osteopaat en patiënt vormen de ontwikkelingen op het gebied van gezondheidsinformatie- en communicatietechnologieën. Dit zijn technologieën binnen de gezondheidszorg die helpen bij het opslaan, verwerken en delen van informatie op een elektronische manier. Voorbeelden zijn elektronische medische dossiers (EMD), databanken op internet, videoconferenties, op het web gebaseerde afspraksystemen, medische beslissingsondersteunende systemen en communicatiesystemen. De osteopaat is op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en past deze waar mogelijk toe.

De osteopaat heeft kennisgenomen van de inhoud van de Beroepscode Osteopathie en handelt hier bewust en verantwoord naar.

11. Competentieprofiel osteopaat

Bij de beschrijving van het competentieprofiel is uitgegaan van de zeven beroepsrollen die osteopaten in hun werk vervullen. In de praktijk voeren osteopaten deze beroepsrollen geïntegreerd uit; ze lopen in elkaar over. De uitwerking van de competenties van de osteopaat is geheel gebaseerd op de CanMeds-structuur, die ontwikkeld is voor de beschrijving van de competenties van beroepen in de gezondheidszorg.

We gaan in dit document uit van de volgende benamingen:

1. Osteopathisch expert
2. Communicator
3. Gezondheidswerker
4. Innovator
5. Gezondheidsbevorderaar
6. Ondernemer
7. Beroepsbeoefenaar

Dit onderdeel is als volgt opgebouwd. Gekozen is voor een format waarin per rol de competenties en deelcompetenties beschreven zijn.

1. OSTEOPATHISCH EXPERT	
De osteopaat is in staat om op basis van kritisch redeneren, kennis van het vakgebied en begrip omtrent de problematiek van de patiënt professionele hulp te bieden. Hij of zij zet zijn of haar kennis van de medische basisvakken en andere kennisdomeinen in en past ook zijn of haar kennis uit deze vakken en domeinen toe. De osteopaat zet daarnaast inzichten in die hij of zij op grond van de vijf verklaringsmodellen heeft verworven. Daarbij hanteert de osteopaat het beeld van het menselijk lichaam als een biologische eenheid.	
Competenties	
Screening	De osteopaat tracht bij het eerste contact te achterhalen wat de zorgvraag van de patiënt is en vraagt zich daarbij af of osteopathische zorg geïndiceerd is.
Anamnese	De osteopaat (onder)zoekt op een gerichte methodische manier en met respect voor de patiënt de reden van het bezoek, de aard van de klacht, de symptomen, het ontstaan van de klacht, reeds doorlopen onderzoeken en behandelingen en de huidige status van de klacht. De osteopaat probeert door middel van gerichte bevraging potentieel ernstige aandoeningen uit te sluiten en het differentiaal diagnostisch landschap uit te diepen (rode en gele vlaggen). Daarbij hanteert hij of zij het beeld van de mens als biologische eenheid en zet hij of zij zijn of haar kennis van de medische basisvakken en andere kennisdomeinen in en past ook zijn of haar kennis uit deze vakken en domeinen toe. Indien van toepassing maakt de osteopaat gebruik van recente wetenschappelijke ontwikkelingen in deze vakken.

Onderzoek	De osteopaat voert een lichamelijk onderzoek bij de patiënt uit en gebruikt daarbij beproefde, valide en, gezien de aard van de klachten, relevante onderzoekstechnieken. Het doel van het onderzoek is de aard en de ernst van de klacht nader te bepalen. De osteopaat zet daarnaast de inzichten in die hij of zij op grond van de vijf verklaringsmodellen heeft verworven om een passende diagnose te stellen. Hierbij heeft de osteopaat speciale aandacht voor rode vlaggen en contra-indicaties voor osteopathische interventies.
Klinisch redeneren	De osteopaat legt verbanden tussen de structuren beschreven in de vijf verklaringsmodellen om te komen tot een onderbouwd oorzakelijk verband, dat verantwoordelijk is of kan zijn voor de gepresenteerde klacht/aandoening. De osteopaat maakt bij het klinisch redeneren gebruik van zijn of haar kennis van de vijf verklaringsmodellen en kan op basis van anamnese en onderzoek besluiten of het gezondheidsprobleem binnen of buiten het domein osteopathie valt.
Diagnose stellen	De osteopaat weegt beschikbare relevante gegevens verkregen uit anamnese en onderzoek tegen elkaar af om tot een onderbouwde beoordeling te komen. De osteopaat beschrijft het gezondheidsprobleem in concrete bewoordingen volgens de ICF en komt, rekening houdend met differentiaaldiagnostiek, tot een osteopathische werkdiagnose.
Behandelplan opstellen	De osteopaat stelt in overleg met de patiënt een behandelplan op met doelstellingen op korte en lange termijn en informeert de patiënt over de te volgen stappen en behandeltechnieken die toegepast worden. Ook spreekt de osteopaat uit wat van hem of haar verwacht mag worden en wat niet. De osteopaat informeert de patiënt over mogelijke risico's en nevenverschijnselen en zal bij handelingen van ingrijpende aard toestemming vragen via een informeel consent.
Behandelen	De osteopaat past in samenspraak met de patiënt de reeds opgestelde behandelstrategie toe en voert de behandeling uit. De osteopaat informeert gedurende de behandeling regelmatig naar het welbevinden van de patiënt en past waar nodig de behandelstrategie en/of intensiteit van de behandeling aan.
Evalueren/verslaglegging	De osteopaat evalueert elke behandeling in samenspraak met de patiënt en legt zowel de behandeling (stechnieken) als het effect vast in het patiëntendossier conform de NVO -richtlijn osteopathische verslaglegging.
Adviseren	De osteopaat biedt, indien van toepassing, de patiënt adviezen aan teneinde het resultaat van de osteopathische interventie zo succesvol mogelijk te laten zijn en recidief te voorkomen en te streven naar zelfredzaamheid van de patiënt.

2. COMMUNICATOR

De osteopaat communiceert zowel mondeling, schriftelijk als non-verbaal effectief met patiënten, collegae en andere beroepsbeoefenaren binnen de gezondheidszorg. Daarbij wordt rekening gehouden met leeftijd, geslacht, seksuele geaardheid, culturele achtergrond en persoonlijkheid. Hij of zij is in staat om feiten, ideeën en meningen aan anderen duidelijk te maken.

Competenties

Relatie opbouwen	De osteopaat bouwt een professionele, kwalitatieve en effectieve behandelrelatie op met de patiënt en andere betrokkenen.
Gesprek voeren	De osteopaat voert een doeltreffend en adequaat gesprek en geeft de gesprekspartner ruimte en een gevoel van veiligheid.
Rapporteren	De osteopaat schrijft een accuraat verslag van de behandeling van de patiënt voor eigen documentatie, voor de patiënt en/of voor andere beroepsbeoefenaren en/of medebehandelaars in de gezondheidszorg.

3. GEZONDHEIDSWERKER

De osteopaat werkt samen met collegae en andere zorgverleners binnen de gezondheidszorg voor het verkrijgen van een optimaal behandelresultaat. Dit betreft zowel disciplines uit de algemene als uit de paramedische gezondheidszorg en geneeskunde. Ook is er samenwerking met zorgverzekeraars, overheidsinstanties, patiëntenbelangenorganisaties, wetenschappelijke instituten en beroepsopleidingen. De osteopaat is daarbij in staat de osteopathische filosofie en principes uit te dragen en kan informatie van andere disciplines over de patiënt interpreteren in de richting van een osteopathische behandeling.

Competenties

Intercollegiaal samenwerken	De osteopaat streeft een actieve en effectieve samenwerking met collegae na en zet zijn/haar expertise in om anderen te adviseren, te coachen en te consulteren. Ook is hij of zij in staat om stagiairs te begeleiden. Daarbij respecteert de osteopaat het beroepsgeheim.
Multidisciplinair samenwerken	De osteopaat kan in multidisciplinair teamverband functioneren en zijn of haar werkzaamheden afstemmen op andere betrokken disciplines. Hij/zij is in staat om onderzoeksvraagstukken in samenwerkingsverbanden op te lossen en is bereid om te leren van andere disciplines binnen de gezondheidszorg.
Vakinhoudelijk overstijgend samenwerken	De osteopaat onderhoudt effectieve relaties met andere spelers in het zorgveld, zoals zorgverzekeraars, patiëntenbelangenorganisaties en overheidsinstanties.

4. INNOVATOR

De osteopaat levert een bijdrage aan wetenschappelijke ontwikkelingen, vernieuwing en legitimering van het beroep. Hij of zij handelt volgens de principes van Good Clinical Practice en beschouwt kritisch de ontwikkelingen in de gezondheidszorg in het algemeen en in het vakgebied osteopathie in het bijzonder. Dit impliceert dat de osteopaat bijdraagt aan het realiseren van bij- en nascholing voor zichzelf en voor anderen in het beroepsveld.

Competenties

Bijhouden van kennis en vaardigheden	De osteopaat herkent en erkent zijn/haar eigen leerbehoeften en leervragen en zal volgens de regels van de beroepsgroep zich permanent bij- en nascholen. Daarnaast bevordert hij of zij intercollegiale toetsing en maakt effectief gebruik van intercollegiale consultatie. De osteopaat registreert systematisch behandelgegevens.
Evidence-based handelen	De osteopaat kan bijdragen aan praktijkgericht onderzoek, wetenschappelijke artikelen lezen en op hun waarde beoordelen, is in staat wetenschappelijke inzichten naar de praktijk te vertalen, is op de hoogte van de laatste wetenschappelijke ontwikkelingen binnen het eigen vakgebied en past wetenschappelijke informatie kritisch toe.
Kennis verspreiden	De osteopaat identificeert de noodzaak van kennis rond zijn/haar beroep, gebruikt effectieve media om kennis omtrent zijn/haar vak over te dragen en evalueert zijn/haar overdracht en kennis.

5. GEZONDHEIDSBEVORDERAAR

De osteopaat vervult behalve de rol van zorgprofessional ook die van behartiger van het belang van de algemene volksgezondheid. Hij of zij oefent zijn/haar beroep uit op maatschappelijk verantwoorde wijze, bevordert gezondheid op het niveau van de patiënt en de beroepspraktijk en handelt volgens de wet- en regelgeving.

Competenties

Maatschappelijk handelen	De osteopaat blijft op de hoogte van de maatschappelijke ontwikkelingen in de gezondheidszorg en werkt in het algemeen belang van de volksgezondheid. Daarnaast handelt hij of zij adequaat inzake risico's op ziekte of aandoeningen en betreft dit in zijn of haar handelen. De osteopaat is bekend met de actuele situatie rondom zorgverzekeringen. Ook handelt hij of zij naar de normen die voortkomen uit geldende wet- en regelgeving, de beroepscode en het publieke domein.
Coachen	De osteopaat onderneemt actie gericht op preventie, gezondheidsvoorlichting en het coachen van patiënten naar zelfredzaamheid.
Zorgvuldig omgaan met belangen	De osteopaat onderneemt actie bij het signaleren van incidenten, reageert adequaat op klachten en informeert de patiënt over klachtenprocedures en de daarvoor geldende instanties. Ook is de osteopaat alert op incidenten in en buiten de gezondheidszorg en maakt hij/zij hier melding van op de juiste manier en via de juiste kanalen.

6. ONDERNEMER

De osteopaat handelt doelmatig en effectief in zijn of haar praktijkvoering en beheerst administratieve en logistieke vaardigheden die nodig zijn om in de dagelijkse praktijk te functioneren. Daarnaast stuurt hij/zij anderen aan en zorgt hij/zij voor een veilige en kwalitatief hoogstaande werkomgeving.

Competenties

Organiseren	De osteopaat plant en organiseert zijn/haar eigen werkzaamheden als zelfstandige of in dienstverband, werkt doeltreffend en doelmatig en is actief betrokken bij een correcte bedrijfsvoering in alle aspecten van de osteopathische praktijk.
Bedrijf voeren	De osteopaat als ondernemer positioneert zijn/haar praktijk en onderhoudt contacten met collega's en andere relevante partijen om de praktijk op een positieve manier onder de aandacht te brengen en te houden. Hierbij spelen onder meer bedrijfsvoering, acquisitie, personeelsbeleid, veiligheid en hygiëne een rol.

7. BEROEPSBEOEFENAAR

De osteopaat heeft een eigen unieke zelfstandige rol in de gezondheidszorg en handelt conform de osteopathische filosofie en principes. De osteopaat is erop gericht de gezondheid en het welzijn van anderen te verbeteren. De osteopaat neemt verantwoordelijkheid voor zijn of haar handelen en streeft de hoogst mogelijke kwaliteitsnormen na en gedraagt zich conform de daartoe vastgestelde ethische gedragscode. De osteopaat kan zich inleven in de vragen, cultuur en levensomstandigheden van de patiënt. In alle overwegingen zal de osteopaat maatschappelijke normen, juridische voorschriften en ethische overwegingen laten meewegen in zijn of haar handelen. De osteopaat toont zich bewust van de eigen competenties en professionaliteit.

Competenties

Werken binnen de grenzen van de osteopathie en/of binnen de grenzen die de beroepsgroep heeft gesteld	De osteopaat levert hoogstaande kwalitatieve en effectieve patiëntenzorg op integere en betrokken wijze en handelt hierbij als toegewijd professional. De osteopaat stuurt actief aan op kwaliteit, vraagt om feedback, analyseert de eigen kwaliteit en onderneemt stappen om deze te verbeteren.
Verantwoordelijkheid nemen	De osteopaat kan omgaan met verantwoordelijkheden ten opzichte van patiënten, collegae en de beroepsgroep.
Ethisch handelen	De osteopaat zal maatschappelijke normen, juridische voorschriften en ethische overwegingen laten meewegen in zijn of haar handelen.

De Nederlandse Vereniging voor Osteopathie NVO

De Nederlandse Vereniging voor Osteopathie behartigt sinds 1986 de belangen van de osteopathie in Nederland. De organisatie maakt zich onder andere sterk voor wetenschappelijke onderbouwing van de behandelmethode.
